

Latvijas Kultūras akadēmijas
Kultūras kanona konkurss 2020/2021

Kultūras kanons: mērs vai impulss izaugsmei?

Lai nodrošinātu skolu jaunatnes līdzdalību kultūras mantojuma popularizēšanā un komunikācijā, radītu priekšnoteikumus Latvijas kultūras mantojuma integrācijai skolēnu ikdienas dzīves praksēs, izmantojot arī digitālās vides iespējas, attīstītu skolēnos apziņu par kultūras mantojumu kā kopīgu resursu, radošu spēju un inovāciju avotu, atklātu tradicionālo un laikmetīgo kultūras un mākslas vērtību mijiedarbi, Latvijas Kultūras akadēmija jau devīto gadu rīko konkursu Latvijas vispārīzglītojošo skolu 10.–12. klašu un mākslas un mūzikas skolu vecāko kursu skolēniem. **Kultūras kanona konkursa stratēģiskais mērķis** ir sekmēt kultūras mantojuma saglabāšanu, tā sociālā, ekonomiskā un radošā potenciāla izmantošanu, Latvijas kultūras kanonā nosaukto vērtību aktualizēšanu, pievērst uzmanību sabiedrības kultūras procesu daudzveidībai un vērtību sistēmu atšķirībām, kā arī veicināt skolēnu radošumu un pilsonisko līdzdalību Latvijas kultūrtelpas veidošanā.

2020./2021. mācību gadā ikgadējā Kultūras kanona konkursa moto ir **[IZ]Augam: no kanona, ar kanonu, pāri kanonam**. Ķermeņa augšana, prāta un gara izaugsme ir sajūtas un pieredze, kas pavada ikvienu vidusskolēnu. Augšanai ir savi mērogi un cikli cilvēku un valstu dzīvēs. Augot ir vēlme saglabāt drošību, stabilitāti, nemainību, vienlaikus apstrīdēt kanonus un standartus. Tiek sagaidīts, ka konkursa ietvaros skolēni pētīs un pārdomās augšanas un izaugsmes tēmu kultūras kanona vērtībās, veidojot videostāstus par kultūras kanona vērtību saikni ar viņu personisko, individuālo izaugsmi, kā arī apkārtējā sabiedrībā, valstī un visā pasaulē notiekošajām pārmaiņām. Videostāsti būs jauniešu veltījums Latvijas valsts simtgades svinību noslēdzošajam piektajam gadam – 2021. gadam, kura moto ir AUGŠANA¹! Konkursa uzdevumi izstrādāti kā atbalsts “Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomas” jaunā satura ieviešanai. Konkursa rīkošanas ikgadējie Latvijas Kultūras akadēmijas partneri ir Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Valsts izglītības satura centrs, projekts “Skola 2030”, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas valsts simtgades birojs, programma “Latvijas skolas soma” Latvijas Nacionālais kultūras centrs un UNESCO Latvijas Nacionālā komisija.

¹ 2021. gads – AUGŠANA. 1921. gadā Latvijas Republika pastāv gan de iure, gan de facto un tiek uzņemta tā laika lielākajā politiskajā organizācijā – Tautu savienībā

Konkursa mērķis

Kultūras kanona konkursa 2020/2021 mērķis ir sekmēt skolu jaunatnes pētniecisku, radošu un praktisku iesaisti Latvijas kultūras kanona vērtību aktualizēšanā, īpašu uzmanību pievēršot **AUGŠANAS** ideju daudzveidīgajām izpausmēm **kultūras kanonā** iekļautos mākslas darbos un kultūras vērtībās, kā arī jauniešu refleksijai par Kultūras kanonu vērtību radītās pieredzes nozīmi viņu dzīvēs un izaugsme.

Konkursa uzdevumi

- Iesaistīt skolēnus Latvijas kultūras kanona vērtību un artefaktu izpētē;
- identificēt raksturot un interpretēt AUGŠANAS ideju daudzveidīgās izpausmes Latvijas Kultūras kanona mākslas darbos un kultūras vērtībās, kas radīti atšķirīgos Latvijas valsts vēstures posmos un apstākļos;
- nodrošināt Latvijas skolu jauniešu līdzdalību Latvijas kultūras mantojuma, īpaši kultūras kanona vērtību un artefaktu pārmantošanā un komunicēšanā;
- attīstīt skolēnu prasmes radoši un jēgpilni izmantot audiovizuālās mākslas valodu, lai izteiktu savas sajūtas, emocijas, pieredzi;
- veidot platformu jēgpilnu, drosmīgu, oriģinālu un eksperimentālu ideju realizācijai kultūrvidē;
- veicināt skolēnu radošumu un sadarbības prasmes radoši pētnieciska uzdevuma īstenošanā.

Konkursa rezultātā

- tiks padziļināta skolu jauniešu izpratne par Latvijas kultūras mantojuma vērtībām; attīstīta pašvadīta mācīšanās un mērķtiecīga refleksija par šo vērtību nozīmi personiskajā izaugsme un konkrētu paaudžu pasaules redzējumā;
- tiks attīstīta prasme saskatīt un interpretēt AUGŠANAS FENOMENA izpausmes kultūrā un mākslā;
- ar mūsdienīgiem un oriģināliem audiovizuālās mākslas izteiksmes līdzekļiem tiks atklāta personiskā izaugsme konkrētu kultūras vērtību pieredzējuma un apguves rezultātā.

Konkursa uzdevumu veikšana palīdzēs veidot padziļinātu izpratni par kultūras, mākslas un citu humanitāro un sociālo zinātņu tematiem vidējās izglītības programmās.

Dalībnieki

Latvijas vispārīzglītojošo skolu, t.sk. mazākumtautību izglītības programmu, 10.–12. klašu skolēni, mākslas un mūzikas vidusskolu vecāko kursu audzēkņi.

Norise

Konkursa norisi kopumā organizē Latvijas Kultūras akadēmija sadarbībā ar Latvijas Republikas Kultūras ministriju, Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas valsts simtgades biroju, Valsts izglītības satura centru un projektu “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola2030). Konkurss notiek trīs kārtās. Pirmās kārtas ietvaros notiek konkurss reģionos, otrā kārtā – radošā darbnīca Rīgā, trešā kārtā – konkursa fināls Rīgā.

Pirmās kārtas norise

- Izglītības iestāde izveido komandu trīs skolēnu sastāvā, kuru vada skolotājs.
- Izglītības iestāde aizpilda pieteikuma formu tiešsaistē <https://ej.uz/Kulturaskanons2020> līdz 2020. gada 13. novembrim.

- Pirmā kārtā notiek plānošanas reģionos (Rīgā un Pierīgā, Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē, Latgalē) laikā no 2020. gada 23. līdz 27. novembrim.
- Komanda gatavo uzdevumu, ko demonstrē klātienē žūrijai konkursa pirmajā kārtā.
- Pirmās kārtas uzdevumu klātienē vērtē konkursa rīkotāju izveidota žūrija, kuras sastāvā ir Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas valsts simtgades biroja, Valsts izglītības satura centra, projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola2030), Latvijas Nacionālā Kultūras centra, Latvijas Kultūras akadēmijas, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas, mediju pārstāvji u.c., vērtējot atbilstoši iepriekš noteiktiem un izziņotiem kritērijiem.
- Reģionos katra komanda tiek novērtēta un atbilstoši iegūtajai vietai apbalvota ar konkursa rīkotāju diplomu.
- Pēc konkursa pirmās kārtas saskaņā ar konkursa žūrijas vērtējumu, **divas līdz trīs** labākās katra reģiona komandas tiek izvirzītas uz konkursa otro kārtu.

Pirmās kārtas uzdevums:

1. Izpēta Kultūras kanona mājaslapu <https://kulturaskanons.lv> un Kultūras kanonā iekļautos mākslas darbus un kultūras vērtības.
2. Dažādos uzziņas avotos un konsultācijās ar skolotājiem, ekspertiem iepazīstas ar AUGŠANU dabā, sabiedrībā, kultūrā un cilvēka dzīvē.
3. Izpēta savu skolas biedru izpratni par personības, valsts, uzņēmumu u.c. IZAUGSMES pazīmēm, diskutē par to, kas ir izaugsmes rādītāji, kritēriji, iezīmes un liecības. Iegūtos secinājumus integrē komandas gala prezentācijā (skat. 5. un 6. punktu).
4. Pēta AUGŠANAS ideju un simbolikas izpausmes kultūras kanona mākslas darbos un kultūras vērtībās, atklāj, ar kādiem simboliem cilvēka, tautas, valsts augšana manifestējas kultūras kanonā.
5. Sagatavo un prezentē savas komandas izstrādāto oriģinālo izpratni par AUGŠANAS dažādajām – gan pozitīvajām, gan negatīvajām – izpausmēm dabā, sabiedrībā, kultūrā un cilvēka dzīvē. Argumentē un pamato vēstījumu, izmantojot komandas veiktās pētniecības rezultātus
6. Izstāsta stāstu par vienas kultūras kanona vērtības saikni ar AUGŠANAS IDEJU.
7. Stāstījums iespējams brīvi izvēlētā formātā – tikai mutiski, ar uzskates materiāliem, izmantojot *Powerpoint* vai cita formāta prezentācijas, audio, video materiālus u.tml.

Pirmās kārtas koordinatori un norises datumi (23. – 27. novembris, konkursi reģionos)

Plānošanas reģions	Norises pilsēta un vieta	Koordinators	Datums
Vidzeme	Cēsis Cēsu Vēstures un mākslas muzejs / Cēsu Jaunā pils (Pils laukums 9)	Kristīne Skrīvere Cēsu Vēstures un mākslas muzeja direktore kristine.skrivere@cesis.lv	23. novembris
Kurzeme	Kuldīga Kuldīgas Mākslas nams (1905. gada iela 6)	Terēza Strauta Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas projektu speciāliste tereza.strauta@kuldiga.lv	24. novembris

Latgale	Rēzekne Latgales vēstniecība GORS (Pils iela 4)	Daira Lāce Latgales vēstniecības GORS pasākumu producente daira.lace@rezekne.lv	25. novembris
Zemgale	Jelgava Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija (Sarmas iela 2)	Lita Vēvere Kultūras un pašizpaušmes mākslā mācību jomas vadītāja Jelgavas pilsētā un Spīdolas Valsts ģimnāzijā lita.vevere@gmail.com	26. novembris
Rīga un Pierīga	Rīga Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smilģa Teātra muzejs (E. Smilģa iela 37)	Laura Ozoliņa Latvijas Kultūras akadēmijas mākslinieciskās jaunrades projektu vadītājas asistente laura.ozolina@lka.edu.lv	27. novembris

Otrās kārtas norise

Radošais seminārs Rīgā LKA Teātra mājā “Zirgu Pasts” (Rīga, Dzirnavu iela 46)

2021. gada 15. janvārī

Konkursa otrajā kārtā (seminārā) piedalās konkursa finālisti: reģionu konkursu desmit līdz piecpadsmit uzvarējušās komandas (divas vai trīs no reģiona). Radošajā seminārā finālistiem tiks piedāvātas divas programmas: skolēniem un skolotājiem.

Skolēniem konkursa rīkotāji kopā ar Latvijas Kultūras akadēmijas Nacionālās Filmu skolas profesionāļiem un studējošajiem apgūs audiovizuālu stāstu veidošanas prasmes, iespēju attīstīt brīvu, asociatīvu domāšanu, apgūt prasmes audiovizuālās mākslas valodā “stāstīt” intrigējošus un jēgpilnus stāstus jaunos veidos. Radošais seminārs paredzēts, lai uzlabotu fināla uzdevuma izpildei nepieciešamās prasmes un kompetenci.

Skolotājiem tiks piedāvāta iespēja piedalīties radošajā darbnīcā “Kultūras un mākslas STUNDA”, saņemot par dalību sertifikātus.

Radošā semināra noslēgumā komandas saņem detalizētus norādījumus fināla uzdevumam, kas jāveic līdz 3. kārtas norises dienai. Fināla uzdevuma izpildē tiek izmantotas seminārā (2. kārtā) iegūtās prasmes un kompetences.

Trešās kārtas norise / fināls

2021. gada 12. marts

- Konkursa trešās kārtas noslēgums (fināls) notiek Rīgā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē 2021. gada 12. martā.
- Konkursa finālu vērtē konkursa rīkotāju izveidota žūrija, kuras sastāvā ir Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas valsts simtgades biroja, Valsts izglītības satura centra, projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola2030), Latvijas Nacionālā Kultūras centra, Latvijas Kultūras akadēmijas, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāvji un citi pieaicināti eksperti.
- Konkursa žūrija finālā komandām var piešķirt nominācijas, bet komandai ar visaugstāko punktu skaitu tiks piešķirts konkursa pirmās vietas diploms.
- Visi konkursa fināla dalībnieki saņem Kultūras kanona konkursa finālista diplomu, kā arī Latvijas Kultūras akadēmijas, Kultūras ministrijas un žūrijas speciālbaldas.

Fināla uzdevums:

Skolēnu komandas demonstrē savus videostāstus, kuru vērtēšanas kritēriji tiks izsludināti konkursa 2. kārtā.

Galveno aktivitāšu laika plāns

2020. gada 13. novembris	Dalībnieku pieteikšanās termiņš dalībai konkursā
2020. gada 23. – 27. novembris	Reģionālo konkursu norise – pirmā kārtā
2021. gada 15. janvāris	Seminārs Rīgā – otrā kārtā (LKA Teātra mājā “Zirgu pasts”)
2021. gada 15. janvāris – 11. marts	Gatavošanās finālam
2021. gada 12. marts	Fināls Rīgā (Latvijas Nacionālajā bibliotēkā)

Rīkotāji

Konkursu organizē Latvijas Kultūras akadēmija

Konkursa kuratore **Anda Lake**, tālr. 29411108, lake.anda@gmail.com

Projekta vadītāja **Kristīne Freiberga**, tālr. 29939915, kristine.freiberga@lka.edu.lv

Asistente, sabiedrisko attiecību speciāliste **Aija Lūse**, tālr. 29107218, aija.luse@lka.edu.lv

Projekta vizuālās identitātes autore, sabiedrisko attiecību speciāliste **Kaiva Dreika**, tālr. 29192784, info@lka.edu.lv

Informācija par konkursu pieejama

Kultūras kanona *Facebook* lapā <https://www.facebook.com/latvijaskulturaskanons>

Latvijas Kultūras akadēmijas mājaslapā www.lka.edu.lv

Kultūras ministrijas mājaslapā www.km.gov.lv

Valsts izglītības satura centra mājaslapā www.visc.gov.lv

Latvijas kultūras kanona mājaslapā <http://www.kulturaskanons.lv>

Latvijas valsts simtgades mājaslapā <https://lv100.lv/>

Ieteicamie informācijas resursi

<http://www.kulturaskanons.lv>

<http://www.letonika.lv>

<https://lv100.lv/programma/>